

INSTRUKCJE

INSTRUKCJA O DUSZPASTERSTWIE RODZIN

Struktura Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin

1. Biskup, który jest pierwszą osobą odpowiedzialną za duszpasterstwo rodzin w Diecezji (por. FC 73), realizuje swoją misję przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Na czele Wydziału stoi Diecezjalny Duszpasterz Rodzin.

2. Diecezjalnym Duszpasterzem Rodzin powinien być kapłan posiadający kwalifikacje naukowe i predyspozycje osobowościowe do pracy z rodzinami.

3. Diecezjalny Duszpasterz Rodzin organizuje struktury duszpasterstwa określone w synodalnym dokumencie *Obrona i promocja rodziny w Diecezji Płockiej* (n. 33-37). Odpowiada za jakość kadr pracujących w duszpasterstwie, współpracuje z innymi wydziałami Kurii, ruchami i stowarzyszeniami rodzinnymi (Akcja Katolicka, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich, Kościół Domowy, Ruch Rodzin Nazaretańskich, Wspólnota Trudnych Małżeństw Sychar, Wspólnota Małżeństw Wojsko Gedeona i inne) w zakresie przygotowania do małżeństwa i pomocy rodzinie. Diecezjalny Duszpasterz Rodzin, w porozumieniu z Biskupem Płockim, określa sposób wynagradzania pracowników Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin.

4. Diecezjalny Duszpasterz Rodzin, we współpracy z Diecezjalnym Doradcą Życia Rodzinnego, a także w porozumieniu z innymi Wydziałami Kurii Diecezjalnej, podejmuje starania o zapewnienie możliwości finansowania działalności poradnictwa rodzinnego oraz o powołanie diecezjalnego funduszu pomocy rodzinie.

5. Diecezjalny Duszpasterz Rodzin rekomenduje Biskupowi Płockiemu kandydatów na dekanalnych duszpasterzy rodzin i kandydatów na rejonowych duszpasterzy związków niesakramentalnych, koordynuje prace formacyjno-rekolekcyjne wśród małżonków i rodzin oraz bierze udział w rejonowych i ogólnopolskich spotkaniach duszpasterzy rodzin (por. DDR 1, 2).

6. Diecezjalny Doradca Życia Rodzinnego, powołany przez Biskupa Płockiego na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin, jest świeckim współpracownikiem Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin. Powinien mieć nie tyl-

ko doświadczenie życia rodzinnego, ale także posiadać odpowiednią wiedzę z zakresu teologii, socjologii i psychologii rodziny.

7. Diecezjalny Doradca Życia Rodzinnego, współpracując z Diecezjalnym Duszpasterzem Rodzin, pomaga w tworzeniu i działaniu parafialnych poradni rodzinnych, specjalistycznych poradni rodzinnych, Domu Samotnej Matki, Katolickiego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego, telefonu zaufania. Organizuje też szkolenia dla pracowników poradni rodzinnych, rekolekcje, dni skupienia dla małżonków i rodzin oraz inne formy duszpasterstwa rodzin.

8. Dekanalny duszpasterz rodzin koordynuje prace parafialnych i międzyparafialnych poradni rodzinnych, współpracuje z kierownikiem specjalistycznej poradni rodzinnej (jeśli na jego terenie taka istnieje), odpowiada za organizację spotkań dla narzeczonych w dekanacie.

9. Troska o duszpasterstwo rodzin w parafii spoczywa na proboszczu. Może on zlecić to zadanie jednemu z kapłanów pracujących w parafii. Proboszcz odpowiada za organizację i dobór pracowników parafialnej lub międzyparafialnej poradni rodzinnej, dba o godne sprawowanie liturgii sakramentu małżeństwa, organizuje duszpasterstwo rodzin, zwłaszcza młodych małżeństw, zabezpiecza materialne warunki pracy w poradni oraz odpowiada za wynagrodzenie doradców życia rodzinnego.

10. Ważną misję pełnią parafialni doradcy życia rodzinnego oraz pracownicy specjalistycznych poradni rodzinnych. Mogą nimi zostać osoby posiadające wiedzę z zakresu teologii, psychologii, medycyny, prawa w dziedzinie małżeństwa i rodziny; odznaczające się pogłębioną formacją religijną oraz umiejętnością nawiązywania kontaktów z ludźmi. Podejmują oni pracę po otrzymaniu misji kanonicznej, o którą do Biskupa Płockiego występuje Diecezjalny Duszpasterz Rodzin – na wniosek kierownika specjalistycznej poradni życia rodzinnego oraz na wniosek proboszcza w wypadku doradcy życia rodzinnego. Procedura taka obowiązuje też przy wznawianiu ważności misji.

11. Szczególnym zadaniem proboszcza jest troska o budowanie wspólnot i ruchów prorodzinnych oraz angażowanie ich członków do współpracy z parafialną poradnią rodzinną w: przygotowaniu narzeczonych do sakramentu małżeństwa, promocji rodziny i organizowaniu pomocy materialnej dla potrzebujących rodzin.

Formacja rodzin i poradnictwo rodzinne

12. W płockim modelu duszpasterstwa rodzin postuluje się ścisły związek formacji z poradnictwem. Formacją obejmuje się wszystkie podmioty życia rodzinnego: małżonków, rodziców, dziadków, dzieci, wdowy i wdow-

ców. Chodzi o formację ich sumień i wzmacnianie relacji z Bogiem. Poradnictwo odnosimy do relacji małżeńskich i rodzinnych, wzmacniania struktury podstawowej komórki społecznej, jaką jest rodzina w sferze publicznej.

13. Podstawowym celem tak rozumianej formacji i poradnictwa jest szerzenie zbawczego planu dotyczącego małżeństwa i rodziny poprzez sympozja, szkolenia, działania społeczne, programy wychowawcze. Diecezjalny plan działań duszpasterskich na rzecz rodzin corocznie przygotowuje Wydział Duszpasterstwa Rodzin w porozumieniu z innymi wydziałami Kurii Diecezjalnej i zamieszcza go na stronie internetowej Wydziału.

14. Do najważniejszych zadań formacji należą promowanie katolickiej wizji rodziny, sakramentalności małżeństwa, pozytywnej wizji seksualności i czystości małżeńskiej. Duszpasterze i doradcy życia rodzinnego powinni pomagać rodzicom chrześcijańskich w wypełniania ich obowiązków wychowawczych, w tym wychowania seksualnego dzieci.

15. Wydział Duszpasterstwa Rodzin przystosowuje coroczne ogólnopolskie programy duszpasterskie do potrzeb formacji rodziny w Diecezji Płockiej. W Wydziale powinien powstać informator, zawierający wiadomości na temat rekolekcji organizowanych dla małżeństw i rodzin, a także pielgrzymek rodzinnych, kursów szkoleniowych, dialogów małżeńskich itp.

16. Dekanalni duszpasterze rodzin mają obowiązek przystosować diecezjalne plany formacyjne do działań dekanalnych i parafialnych, wykorzystując lokalne sanktuaria, zwłaszcza maryjne, popularne odpusty, pielgrzymki, rocznice religijne czy patriotyczne.

17. Doskonałą okazję do formacji rodzinnej stanowią krajowe, zagraniczne i lokalne pielgrzymki rodzin do sanktuariów i świątyń, związanych z kultem Świętej Rodziny. Pielgrzymki diecezjalne organizuje Wydział Duszpasterstwa Rodzin, natomiast za lokalne pielgrzymki odpowiedzialni są proboszczowie i dekanalni duszpasterze rodzin, którym pomagają miejscowi doradcy życia rodzinnego i aktywni członkowie stowarzyszeń i ruchów rodzinnych.

18. Szczególną troską należy objąć młode małżeństwa. W każdym dekanacie powinny przynajmniej raz w miesiącu odbywać się spotkania formacyjne dla młodych małżonków. Poza modlitwą i formacją religijną powinno się tam omawiać również życiowe problemy młodych małżeństw.

19. Duszpasterze rodzin winni wspierać rodziny wielodzietne, popierać wzrost zainteresowania historią rodzinną, uczyć modlitw w rodzinach, celebrować rocznice ważnych wydarzeń rodzinnych. Należy zadbać, aby podczas zjazdów rodzinnych była odprawiona Msza Święta za zmarłych i żyjących członków rodziny.

20. Proboszczowie i dekanalni duszpasterze rodzin odpowiadają za właściwe warunki pracy w parafialnych i specjalistycznych poradniach życia rodzinnego. Za działalność parafialnej poradni odpowiada proboszcz; specjalistycznej – dekanalny duszpasterz rodzin. Poradnie powinny dysponować własnym lokalem, estetycznie i funkcjonalnie urządzone, zapewniającym możliwość przeprowadzenia rozmów w atmosferze spokoju i intymności. W poradniach powinny znajdować się materiały poglądowe, potrzebne do pracy doradców i specjalistów oraz odpowiednio wyposażona biblioteka. Niezbędny jest też dostęp do nowoczesnych środków audiowizualnych (komputer, rzutnik, przenośny ekran, odtwarzacze CD i DVD itp.).

21. W parafialnych poradniach rodzinnych powinien być ukazywany właściwy wymiar miłości małżeńskiej, seksualności człowieka opartej na teologii ciała, w tym czystości przedmałżeńskiej i małżeńskiej. Powinno się tu uwrażliwiać na godność każdego człowieka od chwili poczęcia do naturalnej śmierci, kształtować postawy prorodzinne, nauczać zasad odpowiedzialnego rodzicielstwa, pomagać w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych i problemów wychowawczych.

22. Specjalistyczne poradnie rodzinne oferują wszystkim członkom rodzin poradę psychologiczną, pedagogiczną, prawną i lekarską, w tym w zakresie naprotechnologii.

Pomoc rodzinie i obrona życia

23. Obrona życia, jedno z najbardziej podstawowych zadań współczesnej rodziny chrześcijańskiej, powinna być złączona z nieustanną gotowością do pomocy zarówno ze strony innych rodzin, wspólnot parafialnych, jak i instytucji samorządowych oraz państwowych. Dlatego pracujący w strukturach Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin powinni dołożyć wszelkich starań, aby każdemu poczętemu dziecku i jego rodzinie pomóc w zapewnieniu warunków materialnych i duchowych.

24. Diecezjalny Doradca Życia Rodzinnego troszczy się o Dom Samotnej Matki, wspiera jego działania poprzez współpracę z kierującymi domem siostrami, propaguje jego działalność w Diecezji, zapewnia kontakty ze wszystkimi parafialnymi i specjalistycznymi poradniami rodzinnymi.

25. Ponieważ jednym z największych nieszczęść współczesnej rodziny w Diecezji Płockiej jest jej nietrwałość, duszpasterze rodzin powinni zachęcać małżonków i rodziców, aby pojawiające się trudności w rodzinie rozwiązywać w duchu wiary, korzystając zwłaszcza z sakramentu pokuty i stałego kierownictwa duchowego. Niezależnie od tego, parafialne poradnie rodzin-

ne powinny dysponować aktualnymi terminami rekolekcji, dyżurów psychologów, prawników i mediatorów rodzinnych.

26. Duszpasterze i pracownicy diecezjalnych struktur duszpasterstwa rodzin, w łączności z Parafialnymi Kołami Caritas i innymi lokalnymi organizacjami zajmującymi się sprawami rodzin, winni rozeznawać problemy rodzin wielodzietnych, bezrobotnych, samotnych matek i ojców, małżonków poddanych przemocy, rodziców zmagających się z uzależnieniem swoich dzieci. Należy troszczyć się o wypracowanie parafialnych form pomocy w rozwiązywaniu problemów, przy aktywnym wykorzystaniu parafialnych, międzyparafialnych i specjalistycznych poradni rodzinnych, we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej i innymi organizacjami wspomagającymi rodziny.

27. Duszpasterska opieka nad rodzinami, które mają kłopoty z dziećmi, powinna cechować się delikatnością, prowadzącą tak samo do podtrzymania nadziei, jak i otwarcia na postawę płodności duchowej czy adopcję. W poradniach rodzinnych należy udostępniać adresy specjalistów od naprotechnologii, ułatwiać kontakt z Katolickim Ośrodkiem Adopcyjno-Opiekuńczym, towarzyszyć kandydatom na rodziców adopcyjnych i zastępczych.

28. Płockie duszpasterstwo rodzin z miłością odnosi się do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi. We współpracy z parafialnymi i diecezjalnymi strukturami Caritas należy otoczyć je pomocą materialną, tworzyć fundacje dla dzieci, uczyć samoorganizacji w stowarzyszeniach, angażować wolontariuszy chrześcijańskich. Proboszczowie winni często spotykać się z tymi rodzinami, a samym dzieciom zapewnić katechezę oraz dostęp do sakramentów świętych.

29. Szczególną troską należy objąć starszych członków rodzin, zwłaszcza obłożnie chorych, obciążonych demencją i innymi cierpieniami. Zadaniem duszpasterzy jest uwrażliwienie sumień dzieci, aby nie zwalniały się od opieki nad rodzicami, oraz sumień sąsiadów, wolontariuszy i Parafialnych Zespołów Charytatywnych, aby nie zostawiali rodzin samych z chorymi seniorami. Diecezjalne i dekanalne struktury duszpasterstwa rodzin powinny ściśle współpracować w tworzeniu przy regionalnych ośrodkach Caritas grup wsparcia i zorganizowanych form pomocy dla osób dotkniętych chorobami wieku starszego.

30. Troską duszpasterską należy też objąć wdowy i wdowców. Stanowią oni liczną grupę wiernych, którzy często dramatycznie przeżywają swoją samotność, tęsknotę za współmałżonkiem, nie zawsze znajdując właściwą opiekę u dzieci. Powinno się ich, tak samo jak inne osoby samotne, zauważać na rekolekcjach, zapraszać do współpracy w poradnictwie rodzinnym

i w pomocy dla młodych małżeństw. W każdej parafii powinna być dostępna informacja o możliwości konsekracji wdów i wdowców.

31. Współdziałania z wyspecjalizowanymi ośrodkami Caritas oraz z ośrodkami pomocy społecznej i innymi organizacjami wspomagającymi rodziny wymaga także duszpasterska pomoc rodzinom, w którym istotny problem stanowi uzależnienie czy to rodziców czy dzieci (od alkoholu, narkotyków, seksu, pornografii, zakupów, hazardu, gier komputerowych, kradzieży itp.). Duszpasterze powinni nie tylko uświadamiać wiernym szkodliwość uzależnień, ale tworzyć też pozytywne programy trzeźwościowe (księgi trzeźwości, wesela bezalkoholowe), propagować ruch czystych serc i przestrzegać przed narkotykami, pornografią i działalnością sekt). Parafialne, międzyparafialne i specjalistyczne poradnie rodzinne powinny proponować kursy terapeutyczne oraz współpracować z grupami, stowarzyszeniami i ruchami niosącymi wsparcie osobom uzależnionym.